

Florin Ioniță (coordonator)

Elena Cârstocea • Monica H. Columban • Dorina Kudor • Lenuța Sfirlea

Limba și literatura română

caietul inteligent

Comunicare orală. Lectură. Redactare.

Elemente de construcție a comunicării. Elemente de interculturalitate

5

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE	5
TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ 1	6
TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ 2	8
COMUNICARE ORALĂ	11
Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător	11
Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapuneri, luarea/predarea cuvântului, așteptarea rândului la cuvânt)	12
Unitățile comunicării: actele de limbaj; perechile de adiacență	13
Elemente paraverbale și nonverbale ca mărci ale personalității individului	14
Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral	15
Strategii de ascultare activă	16
Atitudini comunicative: atenție, empatie	17
EVALUARE	18
LECTURĂ	19
Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ	19
Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă	23
Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei	25
Textul narativ. Narativul literar. Acțiune, personaj, timp, spațiu (1)	27
Textul narativ. Narativul literar. Acțiune, personaj, timp, spațiu (2)	29
EVALUARE	31
Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu (1)	32
Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu (2)	34
EVALUARE	36
Narativul în texte multimodale (text și imagine: banda desenată)	37
Textul descriptiv (literar/nonliterar)	39
Textul explicativ	41
EVALUARE	43
Strategii de comprehensiune: inferențe simple, predicții, împărtășirea impresiilor de lectură	44
Strategii de interpretare: răspuns afectiv, mesaj, interpretarea limbajului figurat	46
Interese și atitudini față de lectură	48
EVALUARE	50
REDACTARE	51
Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, scriere	51
Descoperirea unor subiecte din universul familiar	53
Restrângerea unor teme la aspecte particulare	54
Încadrarea în subiect	55
Prezentarea textului	56
Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei	57
Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe	59
Stil: corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație	60
EVALUARE	62
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	63
Gramatică. Enunțul. Punctuația enunțului	63
Enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative	64
Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată	65
Propoziția afirmativă. Propoziția negativă	66
EVALUARE	67
Predicatul verbal (I)	68
Predicatul verbal (II)	69
Subiectul exprimat – simplu și multiplu (I)	70
Subiectul exprimat – simplu și multiplu (II)	71
Atributul (I)	72
Atributul (II)	73
EVALUARE	74

Verbul. Flexiunea verbului în raport cu numărul, persoana, modul și timpul	75
Verbul. Moduri verbale: indicativ, imperativ	76
Verbul. Timpurile modului indicativ (1).....	77
Verbul. Timpurile modului indicativ (2).....	78
Verbul. Modul indicativ. Structura timpurilor verbale compuse	79
Verbul. Modul indicativ. Timpuri simple și compuse	80
EVALUARE	81
Substantivul. Gen, număr	82
Substantivul. Tipuri de substantive: comun, propriu	83
Substantivul. Categoria determinării. Articol hotărât, nehotărât	84
Substantivul. Posibilități combinatorii ale substantivului (substantiv + atribut)	85
Aplicații. Substantiv, articol	86
Prepoziția	87
EVALUARE	88
Pronumele. Pronumele personal. Gen, număr, persoană	89
Pronumele. Pronumele personal de politețe.....	90
Pronumele. Flexiunea pronumelui personal	
în raport cu persoana, numărul, genul.....	91
Pronumele personal. Ortoepie, ortografie	92
EVALUARE.....	93
Adjectivul	94
Gradele de comparație.....	95
Articolul demonstrativ.....	96
Acordul adjectivului cu substantivul.....	97
Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative (1).....	98
Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative (2).....	99
EVALUARE.....	100
Ortografie. Ortoepie. Alfabetul limbii române. Ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic	101
Diționarul. Articolul de diționar.....	102
Fonetică. Tipuri de sunete: vocală, consoană, semivocală	103
Corespondența sunet – literă	104
Silaba.....	105
Accentul	106
EVALUARE.....	107
Vocabular. Cuvântul, unitate de bază a vocabularului.....	108
Cuvântul și contextul. Forma și sensul cuvintelor.....	109
Categorii semantice: sinonime, antonime	110
Câmpul lexical	111
EVALUARE.....	112
Variație stilistică. Limba standard. Normă și abatere.....	113
Istoria cuvintelor. Variații ale formelor și ale sensului în timp	115
EVALUARE.....	116
ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE.....	117
Identitate personală. Identitate națională. Diversitate culturală și lingvistică	117
Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală	118
Modele comportamentale în legende greco-latine	120
EVALUARE.....	122
Test de evaluare finală (1).....	125
Test de evaluare finală (2).....	127
VARIANTĂ DE TEZĂ (I).....	129
VARIANTĂ DE TEZĂ (II).....	131
VARIANTĂ DE TEZĂ (III).....	133
VARIANTĂ DE TEZĂ (IV).....	135

COMUNICARE ORALĂ

Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător

Ascultă cu atenție textul citit de colegul/colega ta:

Mama:

Tu ești o floare, eu sunt o grădină,
Eu sunt un port, tu ești o mare,
Copilul meu!

Copilul:

Tu ești o dimineată, eu sunt o rază de soare,
Eu sunt o privighetoare, tu ești un cuib,
Mama mea!

(***, Dialog)

I **Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde rolului de vorbitor, respectiv de ascultător, în replicile selectate din textul dat.**

1. ... Tu ești o floare, eu sunt o grădină

A. Mama este ascultător, copilul este vorbitor.

2. ... Eu sunt o privighetoare, tu ești un cuib

B. Mama este vorbitor, copilul este ascultător.

C. Mama este vorbitor, copilul este vorbitor.

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 3 minute

II **Desenează câte o imagine care să surprindă elemente ale naturii asociate mamei și copilului, valorificând conținutul textului.**

Mama	Copilul

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 5 minute

III **Citiți, în perechi, în fața colegilor, textul Dialog.**

1. Completează enunțurile cu răspunsuri referitoare la momentul când ați citit textul:

a. Colegii mei au avut rolul de b. Eu am avut rolul de

2. Ascultătorii au fost (de ex.: atenți/neatenți).

3. În vocea mea, am simțit (de ex.: încredere, calm, frică).

Timpu pentru rezolvarea cerințelor: 3 minute

IV **Acordă câte un calificativ colegilor care au citit textul în fața clasei.**

Calificativ	Pronunția corectă a cuvintelor	Volumul vocii	Postura corpului	Expresivitatea intonației
👉 foarte bine				
👉 bine				
👉 mai exersează				

Timpu pentru rezolvarea cerințelor: 2 minute

Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapuneri, luarea/predarea cuvântului, așteptarea rândului la cuvânt)

Citește cu atenție textul următor:

Paul și părinții lui se urcă în mașină și pleacă spre cabana lor preferată de la munte.

— În două ore ajungem la caba..., zicea tatăl, dar Paul îl întrerupe brusc.

— Vreau să oprim la fântâna de pia..., cu apă rece ca gheața, se grăbi mama să adauge.

— Să poposim acolo o jumătate de oră, tată, ca să...

— Să iei puțină apă rece în termos? interveni mama.

— O, nuuu!... Siguuur! se îngrămădiră tatăl și Paul să răspundă deodată.

— Să vorbim pe rând, zâmbi mama.

— Altfel, frâna mașinii se va simți stresată, glumi tatăl.

— Te rog, tată... Ce doreai să spui?

(***, Călătoria)

I Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greșită:

1. A G În primele două replici, Paul îl întrerupe pe tatăl său, iar mama îl întrerupe pe Paul.
2. A G În replica a cincea, Paul și mama vorbesc în același timp.
3. A G În ultima replică, Paul își așteaptă rândul să vorbească.
4. A G Cei trei participanți la dialog respectă regulile de acces la cuvânt.
5. A G Replica a șasea cuprinde o regulă de acces la cuvânt.

Tim pentru rezolvarea cerinței: 5 minute

II Realizați, în echipe de trei colegi, o scenetă, folosind doar replicile din textul Călătoria (eliminați explicațiile povestitorului). Jucați sceneta în fața colegilor.

Tim pentru rezolvarea cerinței: 8 minute

III Completează tabelul de mai jos cu câte două afirmații pe care le consideri potrivite pentru comportamentul vorbitorilor într-un dialog/conversație.

Așa da!	Așa nu!

Tim pentru rezolvarea cerinței: 2 minute

Unitățile comunicării: actele de limbaj; perechile de adiacență

Citește cu atenție următorul text:

Păcală și Tândală mergeau printr-o pădure. Într-un copac, văzură o pasăre.

— Măi Tândală, uite o pasăre! Hai s-o prindem, s-o frigem și s-o mâncăm boierește, zise Păcală, lingându-și degetele.

— Că bine zici! Dar cum s-o mâncăm fără sare? Să stai tu s-o păzești, ca să nu zboare, și eu dau fuga în sat să aduc sare! Când voi veni, va fi vai de mama ei și halal de noi!

(***, Păcală și Tândală)

I Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera corespunzătoare actului de limbaj.

1. ... Măi, Tândală, uite o pasăre!	A. Întrebare
2. ... Dar cum s-o mâncăm fără sare?	B. Afirmatie
3. ... Că bine zici!	C. Acceptare
4. ... Să stai tu s-o păzești, ca să nu zboare!	D. Solicitare

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 3 minute

II Completează rezumatul textului cu verbe care indică actele de limbaj: a accepta, a propune, a întreba, a spune, a cere.

Păcală și Tândală văd o pasăre într-un copac din pădure. Păcală lui Tândală să se uite la pasăre și îi să o prindă, să o frigă și să o mănânce. Tândală propunerea, dar cum să o mănânce fără sare, astfel că îi lui Păcală să o păzească, în timp ce el merge în sat să aducă sare.

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 3 minute

III Citește dialogul imaginar dintre Păcală și Tândală.

Tândală: Ești un om de încredere, Păcală!

Păcală: Îți mulțumesc, frate Tândală! Cuvintele tale mă bucură nespun. Tu ești cel mai harnic și sprinten prieten al meu!

Tândală: Oh, frate Păcală, meșteșugite vorbe spui! Doar dacă ai și crede în ele! Mereu glumești pe seama mea.

1. Subliniază cu o culoare enunțurile care cuprind complimente și acceptarea acestora, iar cu altă culoare, enunțurile care cuprind reproșuri.
2. Scrie, pe caietul tău, un dialog între Păcală și Tândală, în care Păcală îl invită pe Tândală să-și creeze o pagină pe o rețea de socializare. Valorifică informațiile din caseta care cuprinde explicații ale celor două nume.

Tândală poate fi numit un om care nu este bun de nicio treabă, care lucrează fără rost sau care își pierde vremea umblând de colo până colo.

Păcală poate fi numit un om glumeț, poznaș, care se ține de farse.

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 10 minute

Elemente paraverbale și nonverbale ca mărci ale personalității individului

Citește textul:

Deși sunt frați gemeni, Paul și Diana sunt foarte diferiți. Paul vorbește tare, pe un ton strident, într-un ritm atât de rapid încât cei din jur nu prea înțeleg tot ce spune. Privește oamenii în ochi, zâmbește des, își ține umerii drept și gesticulează cu mâinile mai tot timpul. Diana vorbește încet, cu un ton calm și o intonație blândă, rostind cuvintele rar, cu pauze lungi între ele. Adesea, cei din jur nu prea au răbdare s-o asculte. Privește mereu în pământ, își ține mâinile împreunate și se mișcă de pe un picior pe altul.

(***, Suntem cum comunicăm)

- I Completează tabelul cu enunțuri din text care cuprind elemente nonverbale și paraverbale, ca mărci ale personalității celor doi frați.**

	Elemente nonverbale	Elemente paraverbale
Paul		
Diana		

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 7 minute

- II Subliniază, în lista de mai jos, elementele paraverbale care sunt proprii personalității tale, și scrie-le pe graficul dat.**

Tonul vocii: subțire, strident, aspru, gătit, calm, altfel (precizează cum).

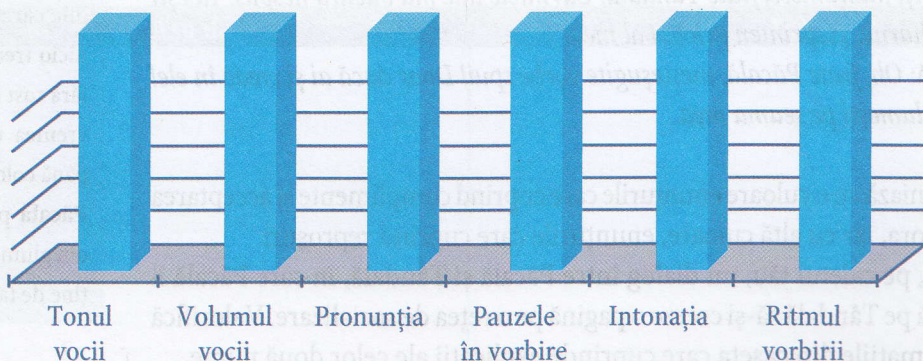
Volumul vocii: tare, slab, adaptat apropierii sau depărtării de interlocutori, altfel (precizează cum).

Pronunția: corectă, cu unele particularități de pronunție a unor sunete, altfel (precizează cum).

Pauzele în vorbire: scurte, lungi, dese, rare, altfel (precizează cum).

Intonația: monotună, schimbătoare în funcție de starea de spirit, altfel (precizează cum).

Ritmul vorbirii: calm, repezit, lent, rapid, altfel (precizează cum).

Timpu pentru rezolvarea cerinței: 5 minute

EVALUARE

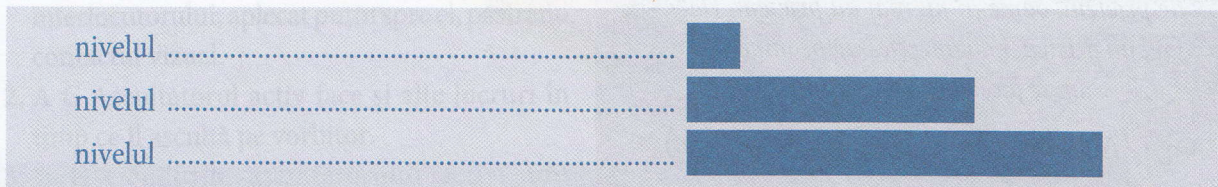
Citește cu atenție textul:

Comunicarea este un proces complex, care cuprinde trei niveluri. Nivelul limbajului (logic), reprezintă doar 7% din totalul actului de comunicare; nivelul paraverbal (tonul și volumul vocii, pronunția, viteza de rostire) – 38% și nivelul nonverbal (mimica, gesturile, poziția corpului, mișcarea etc.) – 55%. Prin comunicare, exprimăm idei, sentimente, dorințe, intenții, primim și oferim informații. Astfel, omul se construiește pe sine ca personalitate.

(***, Despre comunicare)

Răspunde la fiecare dintre cerințele următoare:

1. Completează, în diagrama de mai jos, pe baza informațiilor din text, nivelurile de comunicare orală și procentele corespunzătoare acestora. (6p)

2. Transcrie, din textul dat: (2p)

a. cuvântul-cheie

b. ideea principală

3. Scrie, în tabelul de mai jos, câte un avantaj și câte un dezavantaj al următoarelor modalități de comunicare orală: *față în față* și *prin telefon*. (4p)

	Avantaje	Dezavantaje
față în față		
prin telefon		

4. Scrie câte trei afirmații care să descrie comportamentul unui bun vorbitor, respectiv al unui bun ascultător. (6p)

Bun vorbitor	Bun ascultător
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Timpu pentru rezolvarea cerințelor: 20 de minute. Se acordă 2 puncte din oficiu. Total: 20 de puncte